O'ZBEKISTONDAN KICHIK TADBIRKORLIK STATISTIK

Tolipov Jahongir
Guliston davlat universiteti talabasi

Tursunqulov Axadbek
Guliston davlat universiteti talabasi

Abstrakt: *Tezis materiallari O'zbekistondagi faoliyat yuritayotgan kichik biznes va tadbirkorlik subyektlari, ularning hududlar kesimidagi ulushi. Kichik tadbirkorlik subyektlarining asosiy iqtisodiy korsatkichlari, uning dinamikasi. Kichik korxona va mikrofirmalarning tanlanma kuzatuv natijalari asosida ma'lumotlar to'plandi.*

Key word: *Kichik korxona, mikrofirma, kichik tadbirkorlik, import, eksport. iqtisodiy korsatkichlar.*

Kirish

Tadbirkorlik faoliyati - tadbirkorlik faoliyati subyektlari tomonidan qomun hujjatlariga muvofiq amalga oshiriladigan, o'zi tavakkal qilib va o'z mulkiy javobgarligi ostida daromad olishga qaratilgan tashabbuskorlil faoliyatidir. So'ngi yillarda O'zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan kichil tadbirkorlik subyektlarini qo'llab quvvatlash hamda ishbilarmonlik muhitini sifat jihatdan yaxshilash bo'yicha qabul qilingan qaror va farmonlari, shuningdek, bu sohaga berayotgan katta e'tiborlari natijasida 2018-2023 yiling yanvar-sentabr oylari davomida jami 394,1 mingta kichik korxona vamikrofirma yangidan tashkil etildi. Yangi tashkil etilgan kichik korxona va mikrofirmalar sohalar kesimida tahlil qilinganda eng kop savdo subyektlar savdo sohasida - 144,0 mingta (36,5%), xizmatlar sohasida - 94,0 mingta (23,8%), sanoat sohasida 78,1- mingta (19,8%), qishloq, o'rmon va baliqchilik xo'jaligida - 48,6 mingta (12,3%), va qurilish sohasida - 29,4 mingta (7,4%) ni tashkil etgan

Tahlil va natijalar

Shavkat Mirziyoyev o'z murojaatida o'zbek ishbilarmonlari turli mojarolar bunday murakkab vaziyatda muammolar haqida bevosita biznes vakillarining o'zidan eshitish va birgalikda yechim topish eng to'g'ri yo'ldir. Faoliyat yuritayorgan kichik korxona va mikrofirmalar 2023-yilning 1-oktabr holatiga faoliyat yuritayotgan kichik korxona va mikrofirmalar soni 418,7 mingtani tashkil etdi. 2023-yilning yanvar-sentabrida 67,7 minga yangi kichil korxona va mikrofirmalar (fermer va dehqon oylarida kichik tadbirkorlik subyektlari tomonidan asosiy kapitalga o'zlashtirilgan

investitsiyalar hajmi 65488,9 milliard so‘mni yoki 2021- yilning yanvar-iyunida nisbatan o‘sish sur’ati yuqori bo‘lib, 111,0 % ini tashkil qildi. Kichik tadbirkorlik subyektlari tomonidan asosiy kapitalga o‘zlashtirilgan investitsiyalar hajmi tegishli davrda 2020- yilning yanvar- martida 46893,3 mlrd. so‘m, 2021- yilning yanvar-martida 53000,3 mlrd. so‘m bo‘lgan.O‘zbekistonda 2022-yilning 1-iyun holatiga ko‘ra, jami faoliyat ko‘rsatayotgan tadbirkorlik subyektlari soni 491 071 taga yetdi. Bu haqda Davlat statistika qo‘mitasi ma’lum qildi.Qayd etilishicha, shundan kichik tadbirkorlik subyektlari soni 487 101 tani tashkil etgan. Faoliyat ko‘rsatayotgan kichik tadbirkorlik subyektlari sonining yuqori ko‘rsatkichlari quyidagi hududlarda qayd etilgan:

Toshkent shahrida – 98 827 ta;

Toshkent viloyatida – 45 933 ta;

Samarqand viloyatida – 44 328 ta;

Farg‘ona viloyatida – 42 272 ta;

Andijon viloyatida – 37 242 ta;

Qashqadaryo viloyatida – 34 056 ta.

Shundan Jizzax viloyati misolida ko’radigan bo’lsak

Davlat statistika qo‘mitasi ma’lumotlariga ko‘ra, bu ko‘rsatkich o‘tgan yil mos davrida 39 foizni tashkil etgan edi. Taqqoslash uchun, joriy yilda xizmatlar sohasi yalpi ichki mahsulotdagi ulushi o‘tgan yilning mos davriga nisbatan 1,3 foizga oshgan.

1

Qo‘mita axborotiga ko‘ra, 2022 yilning yanvar-sentabr oylarida kichik tadbirkorlik

r

a

Xulosa

s

Xulosa qilib aytganda Respublikamizda tadbirkorlik faoliyati kundan kunga rivojlanmoqda har oy yangi ko'rsatkichlar ijobiy siljishga qayd etmoqda.Statistika agentligi ma'lumotiga ko'ra, O'zbekistonda 2023 yilning 1 mart holatiga faoliyat ko'rsatayotgan tadbirkorlik sub'yektlari soni (fermer va dehqon xo'jaliklarisiz) 432 607 tani tashkil etgan.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. https://stat.uz/uz/matbuot-markazi/qo-mita-yangiliklar/9822-o-zbekistonda-kichik-tadbirkorlik-statistik-to-plami-7
2. Xolmanova, Z. (2020). Kompyuter lingvistikasi. Nodirabegim:.-Toshkent, 247.
3. http://dd.gov.uz/uz/pages/2011
4. https://samstat.uz/uz/rasmiy-statistika/small-business-and-entrepreneurship-2
5. https://lex.uz/acts/-1856013